МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 3 (50), 2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетингові інструменти мінімізації”

м. Київ, МАУП, 23 грудня 2025 р.

Київ
2025

О. М. Файчук А. В. Коноплястий
Економічна ефективність виробництва біометану в Україні в умовах євроінтеграції *65*

О. В. Фірстенко
Економічний вимір продовольчої безпеки: людський капітал у повоєнній Україні *67*

О. В. Шереметинська
Україна на світовому зерновому ринку: виклики продовольчої безпеки та інструменти управління ризиками *70*

К. В. Середюк
Управління бізнес-проєктами у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітичний та прогностичний підходи *72*

В. В. Кобржицький
Нові проблеми сільського господарства України, викликані екоцидом росії *75*

О. А. Сливка
Продовольча безпека як чинник людського розвитку в умовах соціально-економічної нестабільності *77*

Є. В. Коломієць
Державне управління продовольчою безпекою: виклики та перспективи *81*

П. С. Бойко, А. А. Телендій
Інституційне забезпечення продовольчої безпеки в системі публічного адміністрування в умовах невизначеності *83*

В. В. Бондаренко, А. А. Телендій
Роль цифрової аналітики у моніторингу стану продовольчої безпеки в умовах невизначеності *86*

О. Л. Боринська, Г. О. Кузьменко
Оцінювання ефективності управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності *89*

О. М. Горобей, Г. О. Кузьменко
Антикризове управління у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності: публічно-адміністративний аспект *92*

В. В. Мещеряков, Н. А. Сіцінський
Маркетингові інструменти регулювання продовольчих ринків у публічному адмініструванні в умовах невизначеності *95*

Я. В. Набойченко, Н. А. Сіцінський
Участь органів місцевого самоврядування у забезпеченні продовольчої стійкості громад в умовах невизначеності *98*

М. М. Панасюк, А. А. Телендій
Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності *101*

2. *Turner J.* The Handbook of Project Based Management. 4th ed. New York: McGraw-Hill, 2014. 768 с.
3. *Геєць В. М.* Економіка України в умовах глобальної нестабільності. Київ: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2019. 256 с.
4. *Drucker P.* Management: Tasks, Responsibilities, Practices. New York: Harper and Row, 2006. 656 с.
5. *Kaplan R., Norton D.* Strategy Focused Organization. Boston: Harvard Business School Press, 2001. 416 с.

В. В. КОБРЖИЦЬКИЙ

д-р філософії в галузі економіки, професор МКА
Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ,
vsevolodkobr@gmail.com

НОВІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ, ВИКЛИКАНІ ЕКОЦИДОМ РОСІЇ

Наше суспільство переживає особливо скрутні часи. Повномасштабна агресія сусідньої росії завдає глибокі рани нашому народу, державі на всіх напрямах суспільного життя. На фронті гинуть наші хоробрі вояки, величезна кількість поранених і покалічених потребує тривалого серйозного лікування та протезування. Від ворожих атак по тилу гинуть мирні жителі, тисячі залишились без домівок і змушені шукати прихисток у більш безпечних західних областях або за кордоном. У багатьох містах люди замерзають від зимових холодів, потерпають від нестачі тепла, електроенергії, води. Стратегічні проблеми в енергетиці, транспорті. Не оминули вони й екології та вітчизняного сільського господарства. Частково ця проблема обговорювалась раніше [1].

Після початку повномасштабної агресії проти України, війська росії без особливих проблем зайняли ЧАЕС і почали там бездумно хазяйнувати. На щастя, ЗСУ досить швидко змогли звільнити північні райони України від ворожої окупації та запобігли подальшому більш масштабному руйнуванню та пограбуванню цієї частини нашої держави. З території ЧАЕС недолугих окупантів також вигнали, після чого фахівці зрозуміли величезні обсяги шкоди, завданої представниками "русского міра" такому небезпечному об'єкту: вкрадене унікальне обладнання для контролю й нагляду за аварійною станцією, вивезено в рф вітчизняне та закордонне обладнання, що становить цінність для фахівців атомників.

Російські загарбники мають потяг до чужих енергетичних об'єктів, сповідуючи правило окупанта: "як не вкрасти, то знищити". Недовго похазяй-

нувавши на ЧАЕС, вони на тривалий час затримались у Новій Каховці на Каховській ГЕС.

Відступаючи під ударами ЗСУ з правобережжя Дніпра, вороги в паніці повели себе як бездумні вандали. Знищення греблі Каховської ГЕС - воєнний злочин та акт екоциду, здійснений окупаційними силами рф близько 2.50 ночі 6 червня 2023 року. Все вказує на те, що греблю було заміновано й підірвано, що призвело до її руйнування. Це матиме тяжкі тривалі наслідки для людей і довкілля на довгі десятиліття. Руйнування цієї греблі стало величезною екологічною катастрофою. У зоні лиха опинилося понад 16 тис. людей та 80 населених пунктів, мали місце значні людські жертви та масштабна екологічна катастрофа, що має всі ознаки воєнного злочину та екоциду. Масово загинула величезна кількість свійських і диких тварин та риби, насамперед було знищено молодь риб. Загалом постраждали популяції понад 70 видів риб, серед яких 18 занесені до Червоної книги [2].

Каховське водосховище обміліло. Значного збитку зазнали землі сільськогосподарського призначення, почала руйнуватися вся екосистема регіону. В кількох областях Півдня України гостро постала проблема водопостачання. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, руйнування греблі спричинило зупинку водопостачання кількох десятків систем зрошення полів Дніпропетровської, Херсонської та Запорізької областей загальною площею майже 600 тис. га [3].

На територіях, що розташовані вище зруйнованої греблі, спостерігається обміління водойм і колодязів. У деяких більших і менших містах почалися проблеми з питною водою. Водночас, потоки води, котрі затопили міста, села та поля, переміщали із собою все, що зустрічали на своєму шляху, як от: сміття, небезпечні хімікати чи навіть міни, що дрейфували у воді та навіть досягали берегів Одещини.

Серйозною проблемою для сільського господарства регіону стала й поява на полях токсичних відходів виробництв, котрі накопичувалися десятиліттями з викидів промислових підприємств Запоріжжя, Дніпра, Кам'янського, Кривого Рогу. Існувала небезпека рознесення всіх подібних речовин внаслідок пилових бур, які могли вирувати на висохлому водосховищі. Проте, станом на початок квітня 2024 р. понад 50 % його території покрили молоді вербові ліси. Вологі ґрунти оголеного дна штучного моря виявилися ідеальним середовищем для проростання насіння [4]. Таке швидке заростання обмілілої водойми зняло загрозу рознесення по Українському степу токсичного пилу з дна Каховського водосховища. Водночас, досить гострими є проблеми, пов'язані з дикими тваринами, птахами й рибою. Значна їх частина має шукати собі нові ареали проживання.

Руйнування Каховської греблі поставило питання відновлення водосховища, що вимагатиме величезних витрат за умов катастрофічної нестачі коштів у бюджеті. Тому зараз активно дискутується як сама його доцільність, так і варіанти відновлення. Серед різних думок з цього приводу найчастіше звучать голоси фахівців-енергетиків "за" безумовну відбудову та екологів —

"проти" відновлення у такому ж виді. Фахівці Української природоохоронної групи висловлюють цікаве припущення, що може виявитися, що з кліматичних та інших міркувань доцільніше буде відновити природну течію Дніпра та перепрофілювати економіку півдня України з орного землеробства на пасовищне тваринництво [5].

Така постановка питання породжує нові серйозні виклики для сільського господарства південних областей України та всієї держави в цілому з огляду на вирішальне значення саме цього регіону для всієї сільськогосподарської галузі країни. Український степ звичний до такого в історичному розрізі, але розвиток сільського господарства передбачає більш ефективні його форми та вагоміші результати, а тому проблема залишається. І її вирішення може бути здійснене лише після закінчення війни.

Джерела

1. *Кобржицький В. В.* Чорнобиль, Каховка, Енергодар? // Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. "Протидія геноциду українського народу" (Київ, 8 травня 2024 р.) [Електронний ресурс]. Київ, 2024. 117 с.
2. https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=10533 (дата звернення 20.09.2025).
3. https://minagro.gov.ua (дата звернення 21.10.2025).
4. https://life.pravda.com.ua/society/kahovske-vodoshovishche-zarostaye-verbami-yak-ce-vplinulo-na-ekosistemu-300804/ (дата звернення 20.04.2024).
5. https://uncg.org.ua/experts/ (дата звернення 21.07.2025).

О. А. СЛИВКА

канд. екон. наук, доцент кафедри управління бізнесом
Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу
Міжрегіональної Академії управління персоналом

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ЯК ЧИННИК ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Концепція людського розвитку, яка була розроблена міжнародною організацією ООН у рамках Програми розвитку ООН, наприкінці XX століття, залишається одним з пріоритетів у соціальній, економічній, політичній, гуманітарній політиці багатьох країн, в тому числі й України. В умовах соціально-економічної нестабільності, спричиненої воєнними конфліктами, інфляційними процесами, зростанням безробіття, міграцією населення та порушенням ланцюгів постачання, продовольча безпека набуває визначально-